

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 12

AFRIKAANS EERSTE ADDISIONELE TAAL V2

NOVEMBER 2013

MEMORANDUM

PUNTE: 70

Hierdie memorandum bestaan uit 36 bladsye.

INHOUDSOPGAWE

Kies TWEE afdelings.

AFDELING A: ROMAN

Beantwoord net EEN vraag.

VRAAGNOMMER	VRAAG	PUNTE	BLADSYNOMMER
1. <i>Kringe in 'n Bos</i>	Opstelvraag	35 punte	4
OF			
2. <i>Kringe in 'n Bos</i>	Kontekstuele vraag	35 punte	5
OF			
3. <i>Die ongelooflike avonture van Hanna Hoekom</i>	Opstelvraag	35 punte	8
OF			
4. <i>Die ongelooflike avonture van Hanna Hoekom</i>	Kontekstuele vraag	35 punte	10
OF			
5. <i>Meeulanders</i>	Opstelvraag	35 punte	12
OF			
6. <i>Meeulanders</i>	Kontekstuele vraag	35 punte	13

OF**AFDELING B: DRAMA**

Beantwoord net EEN vraag.

7. <i>Poppie, die drama</i>	Opstelvraag	35 punte	16
OF			
8. <i>Poppie, die drama</i>	Kontekstuele vraag	35 punte	18
OF			
9. <i>Paljas</i>	Opstelvraag	35 punte	21
OF			
10. <i>Paljas</i>	Kontekstuele vraag	35 punte	22

OF**AFDELING C: KORTVERHALE**

Beantwoord net EEN vraag.

11. <i>Agter 'n baard</i>	Opstelvraag	35 punte	25
OF			
12. <i>Die storie van Piet se oupa</i>	Kontekstuele vraag	35 punte	27

OF**AFDELING D: GEDIGTE**

Beantwoord die vrae oor enige TWEE van die gedigte.

13. Brief	Kontekstuele vraag	17½ punte	30
OF			
14. Die hanswors	Kontekstuele vraag	17½ punte	31
OF			
15. things that go bump in the night	Kontekstuele vraag	17½ punte	33
OF			
16. Wie's Hy?	Kontekstuele vraag	17½ punte	34

NASIENRIGLYNE

- As 'n kandidaat in AFDELING A, B en C altwee die vrae beantwoord het, word net die eerste vraag **per afdeling** nagesien en 'n streep word deur die tweede vraag getrek. Die eerste twee **AFDELINGS** word nagesien. (Die kandidate mag nie die opstelvraag en die kontekstuele vraag oor **dieselfde genre** beantwoord nie.)
- As 'n kandidaat meer as twee gedigte in AFDELING D beantwoord het, word die eerste twee gedigte nagesien. Trek 'n streep deur die laaste (twee) gedig(te).
- As 'n kandidaat twee antwoorde gee en die eerste antwoord is verkeerd, maar die tweede antwoord is reg, word die eerste antwoord nagesien en die tweede antwoord word geïgnoreer. Sien met ander woorde die eerste antwoord na.
- As antwoorde verkeerd genommer is, word die antwoorde volgens die memorandum nagesien.
- As 'n spelfout die betekenis van die antwoord beïnvloed, word die antwoord as verkeerd aangedui. As die spelling nie die betekenis van die antwoord beïnvloed nie, word die antwoord as korrek beskou.
- By aanhalings word spelfoute en leestekenfoute nie geïgnoreer nie, maar woordorde moet korrek wees. Woorde mag nie ingevoeg of uitgelaat word nie.
- Opstelvraag: As die opstel korter as die verlangde lengte is, word die kandidaat nie geïgnoreer nie omdat die kandidaat hom-/haarself geïgnoreer het.
- As die opstel te lank is, laat 'n oorskryding van 'n maksimum van 50 woorde toe en ignoreer die res van die opstel.
- Kontekstuele vrae: As 'n kandidaat nie aanhalingstekens gebruik waar 'n vraag dit vereis nie, word die kandidaat nie geïgnoreer nie.
- By die nasien van die opstel word die punte soos volg aangedui:
Kode I: punt
Kode I+S: punt
Totaal: 35
- Halwe punte word as heel punte oorgedra na die voorblad. Indien die kandidaat volpunte vir gedigte kry, word punte oorgedra as 18 en 17 om 35 (totaal) te kry. Indien 'n kandidaat byvoorbeeld 6½ en 7½ kry, word punte oorgedra as 7 en 8.
- By oop vrae verdien die rede/motivering die punt. GEEN punt word toegeken vir JA/NEE/EK STEM SAAM/EK STEM NIE SAAM NIE. Kandidate hoef nie laasgenoemde te skryf indien die motivering JA/NEE/EK STEM SAAM/EK STEM NIE SAAM NIE insluit/impliseer nie. As JA/NEE gestel is, moet motivering daarby aansluit om die punt te verdien.
- By vrae wat WAAR/ONWAAR vereis, word JA/NEE nie aanvaar nie.
Nasien van WAAR/ONWAAR:
  - WAAR/ONWAAR is KORREK = ✓ plus die rede/motivering/aanhaling is KORREK = ✓
  - WAAR/ONWAAR is KORREK = ✓ maar die rede/motivering/aanhaling is VERKEERD = x
  - WAAR/ONWAAR is VERKEERD = x, ongeag of dit die KORREKTE rede/ motivering/ aanhaling is = x
  - WAAR/ONWAAR is KORREK, maar motivering ontbreek = x
- Indien die kandidaat antwoorde gee met Engelse woorde in, druk die woord toe en kyk of dit die antwoord beïnvloed. Indien nie, sien die antwoord na.

AFDELING A: ROMAN**VRAAG 1: OPSTELVRAAG****KRINGE IN 'N BOS – Dalene Matthee****Sien aangehegte rubriek**

By die nasien van hierdie opstel maak die memorandum vir soveel moontlike feite voorsiening. **Die kandidate hoef nie al die feite te voorsien nie.** Laat ruimte vir alternatiewe, toepaslike feite. Die kandidaat moet in sy/haar antwoord verwys na AL drie die aspekte wat by elke vraag onder die verskillende koeëlpunte gegee word.

INLEIDING: Die kandidaat lei die opstelvraag sinvol in.

LIGGAAM:**Maska as hart-broer**

- Maska het Saul geleer om die Bos te bewaar.
- Maska het aan Saul verduidelik waarom Oupoot altyd in die omgewing was as iets belangriks met Saul gebeur het.
- Maska het vir Saul geleer dat Oupoot vir Saul as mens-broer aangeneem het.
- Maska het ook sake vir Saul in perspektief geplaas soos dat Oupoot vir Saul Meulbos toe gelei het om die verwoesting vir hom te wys.
- Maska het vir Saul ingelig gehou oor die verwoesting in die Bos toe Saul in die dorp gebly het.
- Maska het vir Saul kom vertel van Jozef se kind se dood.
- Maska het vir Saul ingelig dat Freek Terblans gevra is om Oupoot te kom skiet.
- Maska het vir Saul gepleit toe die Bosmense teen Saul was.
- Maska het altyd seker gemaak dat Saul geweet het van belangrike gebeurtenisse soos bv. sy pa se dood.
- Maska het vir Saul vertel dat Joram, sy pa, altyd navraag oor Saul gedoen het.
- Maska was ongelukkig oor die vervreemding tussen Saul en sy broer, want Maska het gevoel dat hulle mekaar nodig gehad het.
- Maska was Saul se vertroueling; daarom het hy vir Maska gevra om Kate aan die einde te roep.
- Maska het op Saul se gevoel gespeel oor sy verantwoordelikheid teenoor die Bos, bv. dat Saul die Bos moes beskerm.

MacDonald as werkgewer

- MacDonald het vir Saul werk gegee toe Saul veertien jaar oud was.
- MacDonald het Saul sleg behandel deur hom soos 'n slaaf te laat werk.
- MacDonald het Saul min betaal en (die) geld afgetrek vir Saul se pa se skuld.
- MacDonald het sy magsposisie gebruik om Saul te manipuleer.
- MacDonald het hom onregverdig behandel en het onnodig geld van sy salaris afgetrek, byvoorbeeld omdat hy kwansuis te lank na die skepe gestaar het.
- MacDonald het vir Joram voor Saul verneder deur hom te laat smee om hulle kos op skuld te kon koop/vir 'n "goodfor".
- MacDonald het vir Saul van die skewe sirkel geleer.
  - Saul het gesien hoe MacDonald die houtkappers uitgebuit het deur hulle elke keer te min vir die hout te betaal.

- MacDonald het gespog oor die eersteklas hout wat hy ingekry het, maar Saul het geweet dat hy net die minimum daarvoor betaal het.
- MacDonald het Saul saam met Patterson Bos toe gestuur om goud te soek en so het Saul baie oor goud delf geleer.
- MacDonald was onbewustelik ook verantwoordelik vir Saul se finansiële sukses.
- MacDonald het vir Saul en Kate uit mekaar probeer hou toe hy agtergekom het dat Kate skelmpies vir Saul in die skuur, waar Saul as werknemer gehuisves was, besoek het.
- MacDonald het op Saul en die houtkappers neergesien. Hy wou Kate beïnvloed om dieselfde houding teenoor Saul en die houtkappers te hê deur haar te straf. Kate moes vyfhonderd keer uitskryf dat houtkappers en hulle kinders wild en vuil was.
- MacDonald se onmenslike optrede teenoor Arend het daartoe gelei dat Saul sy werk by MacDonald verlaat het.
  - MacDonald het nie vir Arend toegelaat om in die skuur te bly nie.

Abraham Steyn as leermeester

- Abraham Steyn was in die begin onwillig om vir Saul werk te gee, maar later het hy groot waardering vir Saul se werk gehad.
- Abraham Steyn het Saul geleer om meubels te maak.
- Abraham Steyn het vir Saul rigting in sy lewe gegee; hierdeur het Saul besluit om sy eie onderneming te begin.
- Abraham Steyn het Saul gehelp om volwaardig mens te word.
  - Abraham het Saul se goeie vakmanskap erken.
  - Abraham het Saul groter verantwoordelikhede gegee.
  - Abraham Steyn en sy vrou het Saul met groot respek en as gelyke behandel.
- Abraham was tevrede met Saul se werk en dit het selftrots by Saul laat ontwikkel.

SLOT: Die stelling word sinvol saamgevat en afgesluit.

[35]

VRAAG 2: KONTEKSTUELE VRAAG

KRINGE IN 'N BOS – Dalene Matthee

- 2.1 Die Bos/Meulbos/In daardie deel van die Bos wat Saul sleg geken het/In die mis. (1)
- 2.2
- MacDonald het gesê Patterson was 'n voëlkenner/wou die loeries bestudeer.
  - MacDonald het gesê dat Patterson klippe versamel het. (Enige EEN) (1)
- 2.3
- Patterson was 'n prospekteerder.
  - Patterson het goud gedelf. (Enige EEN) (1)
- 2.4
- B
  - B Saul die Bos goed geken het.
  - Saul die Bos goed geken het. (Enige EEN) (1)

- 2.5
- MacDonald wou 'n goudmaatskappy stig.
  - MacDonald wou die goud in die hande kry (voordat die delwers dit agtergekom het).
  - MacDonald sou Patterson as vennoot in die maatskappy aanstel.
(Enige EEN)
- (1)
- 2.6 Patterson was bang vir die mis.
(EEN rede)
- (1)
- 2.7 Ja.
- Patterson het 'n vrees vir die mis gehad.
  - Enige mens wat aan 'n fobie ly, tree irrasioneel op.
  - Patterson was totaal hulpeloos in die mis.
- OF
- Nee.
- Geen mens moet, soos Patterson, Bos toe gaan sonder om bewus te wees van die moontlike gevare nie.
(Enige EEN of soortgelyk)
- (1)
- 2.8 Die herhaling beklemtoon Patterson se vrees/benoudheid/desperaatheid/
hulpeloosheid.
- (1)
- 2.9.1 Patterson moes sy sorteerpan/pan vir Saul gee.
- (1)
- 2.9.2 Ja.
Saul het besef dit was die geleentheid waarop hy gewag het om geld te maak.
- OF
- Nee.
'n Mens behoort hulp te verleen sonder om iets daarvoor te vra.
(Enige EEN of soortgelyk)
- (1)
- 2.10 Saul het vir Patterson met 'n riem aan sy eie lyf vasgebind.
- (1)
- 2.11
- Arend het op 'n geroeste perdeskoen/hoefyster/spyker getrap.
  - Arend het baie siek geword/hy het bloedvergiftiging gekry.
  - MacDonald het geen hulp aangebied nie./MacDonald het Saul en Arend van die werf af weggejaag.
(DRIE feite)
- (3)
- 2.12.1 Saul het gevoel dit was die Bosmense se reg om goud in die Bos te delf./Saul
het gevoel die goud sou die houtkappers vry maak van skuld.
- (1)
- 2.12.2 Joram het gevoel hulle was houtkappers en nie gouddelwers nie./Joram het
geglo die goud sou die duiwel in die Bos inbring./Joram het gesê hulle
behoort aan hulleself.
- (1)

- 2.13
- Arend se dood het daartoe gelei dat Saul sy werk by MacDonald verlaat het.
  - Arend se dood het daartoe gelei dat Saul begin goud delf het.
  - Arend se dood het indirek daartoe gelei dat Saul ryk geword het.
  - Arend se dood het Saul onafhanklik van MacDonald gemaak.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 2.14.1 bosbewaarders (1)
- 2.14.2 houtkappers (1)
- 2.14.3 houtkopers (1)
- 2.14.4 gouddelwers (1)
- 2.15.1 Onwaar. (1)
- 2.15.2
- Arend het op 'n stadium gedink Saul het hulle aan Harison/Barrington uitverkoop.
  - Arend het gedink Saul het hulle verrai.
  - Arend het op 'n stadium sy pa geglo dat Saul hulle verrai het.
  - Net aan die einde het Arend geglo dat Saul onskuldig was.
(Enige EEN) (1)
- 2.16.1
- Saul het olifantgeluide nagmaak (op 'n beeshoring geblaas) om die indruk te skep dat 'n olifant naby was.
  - Saul het gemaak asof olifante hom gejaag het/by die delwers aangestorm gekom om die indruk te skep dat hy deur 'n olifant gejaag is.
  - Saul het gedreig om hulle te slaan.
(Enige TWEE) (2)
- 2.16.2 Ja.
- Die delwers was besig om die Bos te vernietig.
  - Saul het net die Bos probeer bewaar.
- OF
- Nee.
- Saul was nie die bewaarder/eienaar van die Bos nie.
  - Saul het nie die reg gehad om die delwers te dreig nie.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 2.16.3
- Saul kon mooi met die delwers gepraat het.
  - Saul kon hulle oor die nadele/gevolge van hulle gedrag geleer het.
  - Saul kon aan die delwers verduidelik het dat daar vir niemand iets oor sou wees as hulle die Bos sou uitroei nie.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)

- 2.17.1 Onwaar. (1)
- 2.17.2 Saul en Peter Crompton het mekaar ontmoet toe Oupoot vir Crompton tot by die rivier gejaag het. (1)
- 2.18.1 Joram (1)
- 2.18.2 Barkley (1)
- 2.18.3 Stopforth (1)
- 2.18.4 Steyn (1)
- 2.19
- B
  - B het ryk geword.
  - het ryk geword.
- (Enige EEN) (1)
- 2.20 (Aan die einde van die verhaal) kon Saul verseker dat mense die Bos nie uitroei nie. (1)
- (Of soortgelyk) [35]

VRAAG 3: OPSTELVRAAG

DIE ONGELOOFLIKE AVONTURE VAN HANNA HOEKOM – Marita van der Vyver

Sien aangehegte rubriek

By die nasien van hierdie opstel maak die memorandum vir soveel moontlike feite voorsiening. **Die kandidaat hoef nie al die feite te voorsien nie.** Laat ruimte vir alternatiewe, toepaslike feite. Die kandidaat moet in sy/haar antwoord verwys na AL drie die aspekte wat by elke vraag onder die verskillende koeëlpunte gegee word.

INLEIDING: Die kandidaat lei die opstelvraag sinvol in.

LIGGAAM:

Mana se idees oor 'n pa vir Hanna en Tibo

Hanna

- Mana wou 'n kind gehad het, maar nie 'n man nie.
- Sy het toe met haar gay woonstelmaat, Gavin, getrou.
- Mana het met Gavin getrou om die familie tevrede te stel.
- Na Hanna se geboorte is Mana en Gavin geskei.
- Mana het self gesê dat Hanna geskep is.

Tibo

- 'n Paar jaar na die egskeiding wou sy weer 'n kind hê, maar steeds nie 'n man nie.
- Mana het besluit om oorsee te gaan en 'n proefbuisbaba te hê.

- Mana het na Tibo se pa as haar proefbuis op 'n wit perd verwys.
- Mana het self gesê dat Tibo vervaardig is.

Mana wat anders as ander ma's was

- Mana het nie daarvan gehou as Hanna haar “Ma” genoem het nie; sy moes haar eerder Mana genoem het.
- Mana het nie gedink dit was nodig vir Hanna om draadjies vir haar tande te kry nie, want draadjies was so gewoon.
- Mana het vir Hanna “Hanna Hoekom” genoem omdat sy gesê het Hanna se eerste woord “hoekom”/“hoetom” was.
- As Mana begin skilder het, het sy van kinders en huis vergeet en haar muse uitgeleef.
- Mana het na die ongebore baba as Dit/Ditjie verwys, want sy het geglo dit was sleg om 'n geslag aan haar ongebore kind te koppel.
- Mana wou hê die nuwe baba se naam moes iets met water te doen hê omdat hulle tydens die baba se geboorte op die berg vasgekeer was as gevolg van reën.
- Mana het geglo dat dit nadelig vir 'n mens se gesondheid was om normaal te wees.
- Mana het nie in spesifieke rolle vir seuns en meisies geglo nie.
- Mana het niks verkeerd daarmee gesien as seuns met poppe gespeel het nie.
- Mana het gesê dat sy nie sou omgee as Hanna rugby gespeel het nie, solank Tibo dit net nie gedoen het nie.
- Mana het geglo 'n mens moes die lewe sonder pretensies leef.
- Mana se wittebrood sou nie 'n gewone wittebrood wees nie, maar een waar sy al haar kinders, stiefkinders en honde saamneem om saam met haar en Beyers te wees.
- Mana het hoofsaaklik sop vir maaltye bedien.
- Mana het in 'n stasiewa sonder sitplekke gery (sodat sy haar skilderye kon vervoer).
- Mana het 'n fles groen tee (na sportbyeenkomste) saamgeneem.

Mana se kleredrag

- Mana het hansworshoede gedra.
- Mana het verkwaste in haar hare gedruk.
- Mana het ongewone klere gedra, soos byvoorbeeld groen stewels met skerp punte.
- Sy het 'n rok met groot pers en rooi blomme gedra.
- Sy het haar (Turkse) pantoffels winkels toe gedra.
- Mana se kleure van haar klere het nie altyd gepas nie.
- Sy het soms soos 'n bont voëlverskrikker gelyk.

SLOT: Die opstel word sinvol saamgevat en afgesluit.

[35]

VRAAG 4: KONTEKSTUELE VRAAG***DIE ONGELOOFLIKE AVONTURE VAN HANNA HOEKOM – Marita van der Vyver***

- 4.1   • A
            • A Sharon
            • Sharon
            (Enige EEN) (1)
- 4.2   • Yann het vir haar 'n pen gegee./Yann het haar verras deur vir die eerste keer in haar lewe vir haar 'n geskenk te gee.
            • Yann het saam gesing/deelgeneem aan haar verjaarsdagvieringe.
            (TWEË feite) (2)
- 4.3   gemiddelde vaal meisiekind (1)
- 4.4   • Margot het haar kinders net so gelos.
            • Margot het in 'n vreemde land/Amerika gaan bly.
            • Margot het (goedkoop gelyk)/baie grimering,/stywe langbroek gedra/en lang naels gehad.
            • Alles aan Margot was vals.
            • Margot het almal betower om van haar te hou.
            (Enige DRIË) (3)
- 4.5.1   D   Amos (1)
- 4.5.2   E   Sharon (1)
- 4.5.3   B   Beyers (1)
- 4.5.4   C   Margot (1)
- 4.6   • D
            • D   stywe slangvelbroek
            • stywe slangvelbroek
            (Enige EEN) (1)
- 4.7.1   Sy het Tibo beïndruk deurdat sy van Amerika/Hollywood gekom het/al die bekende sterre geken het/ tarotkaarte gelees het/ hom 'n hartebreker genoem het. (1)
- 4.7.2   Sy het Sharon beïndruk omdat sy Hollywoodstories vertel het/sy 'n aktrise was/haar glimlag/hare met Julia Roberts s'n vergelyk het. (1)
- 4.8.1   Onwaar. (1)
- 4.8.2   Sy het vir haar lekkerruikgoed/n groot wit handdoek met haar naam op geborduur/meer persoonlike goed wat by haar ouderdom gepas het/toiletware/verjaarsdagkaartjie (met 'n skets van 'n rietdakhuisie) gegee/Beyers het vir haar 'n boek gegee, (nie Mana nie)/Mana het vir vorige verjaarsdae vir haar boeke gegee. (1)

- 4.9.1   • Gavin was in die Kaap (vir 'n modeskou).
            • Gavin was naby die plek waar Hanna se familie vakansie gehou het.
            (Enige EEN) (1)
- 4.9.2   • Gavin het hulle laat lag.
            • Gavin het 'n vrolike atmosfeer geskep.
            (Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 4.10   Hy was van kop tot tone vol modder, ✓ maar hy was gewoonlik 'n modepop. ✓ (2)
- 4.11   Gavin se vermoë om ander mense te laat lag/Gavin se vermoë om vir
            homself te lag/Gavin se positiewe houding.
            (Enige EEN) (1)
- 4.12   • Margot was vroeër 'n verpleegster.
            • Sy het voorheen baie babas gevang.
            (Enige EEN) (1)
- 4.13   Hanna was vir hom baie mooi/iets wonderliks/'n "fabulous creature"/perfek. (1)
- 4.14   Fabienne/Pascale (1)
- 4.15.1   Onwaar. (1)
- 4.15.2   Hanna het haar voorgeneem dat sy sou sorg dat haar sussie nooit seerkry
            nie./Hanna sou haar sussie beskerm. (1)
- 4.16   • Dit het baie gereën.
            • Omdat hulle vasgekeer was as gevolg van die reën voor die geboorte.
            (Enige EEN) (1)
- 4.17.1   helikopter (1)
- 4.17.2   rol (1)
- 4.17.3   partytjie (1)
- 4.17.4   begrafnis (1)
- 4.18   Aan die einde was sy onselfsugtig/het sy bewys dat sy in 'n krisissituasie kalm
            kon optree/het sy gehelp met die geboorte van die baba./het Margot 'n
            verhouding met haar kinders opgebou. ✓
            Aan die begin van die verhaal was sy selfsugtig/het almal haar as 'n koningin
            beskou /het sy opgetree asof sy 'n koningin was/wou sy bedien word/ was sy
            weg van haar kinders in Amerika. ✓
            (Of soortgelyk)
            (Kandidate kan EEN punt verdien vir verwysing na óf die **begin** óf die **einde**.) (2)

- 4.19
- Hierdie roman het gewys dat stiefma's/stiefpa's goeie verhoudings met hul stiefkinders kan hê.
  - Hierdie roman het gewys dat stiefma's/stiefpa's hul stiefkinders selfs beter kan verstaan as die biologiese ouers.
(Enige EEN of soortgelyk)
- (1)
- 4.20
- Die familieledede het geleer om dinge saam te doen.
  - Die familieledede het mekaar beter leer ken.
  - Die familieledede het geleer om in krisissituasies saam te werk.
  - Die familieledede het geleer om mekaar se positiewe eienskappe te waardeer.
  - Hanna het haarself ontdek.
(Die fokus kan ook vanuit Hanna se perspektief wees.)
(Enige EEN of soortgelyk)
- (1)
[35]

VRAAG 5: OPSTELVRAAG

MEEULANDERS – Esta Steyn

Sien aangehegte rubriek

By die nasien van hierdie opstel maak die memorandum vir soveel moontlike feite voorsiening. **Die kandidate hoef nie al die feite te voorsien nie.** Laat ruimte vir alternatiewe, toepaslike feite. Die kandidaat moet in sy/haar antwoord verwys na AL drie die aspekte wat by elke vraag onder die verskillende koeëlpunte gegee word.

INLEIDING: Die kandidaat lei die opstelvraag sinvol in.

LIGGAAM:

Schalk Blanckenberg se negatiewe rol

- Schalk het die meisie op wie Jacob as jongman verlief was (Magrietjie du Plessis), verkrag.
- Hierdie optrede van Schalk het veroorsaak dat Magrietjie in 'n inrigting beland het/haar pa dood is.
- Die gevolg was dat Jacob na Meeuland toe gegaan het en daar gaan werk het.
- Schalk was verantwoordelik daarvoor dat Jacob se pa, Matthys, in die tronk vir onwettige kreefhandel beland het.
- Omdat sy pa in die tronk was, moes Jacob staan en toekyk hoe sy ma swaar gekry het.
- Schalk het vir Janka raakgeskiet toe hy betrap is terwyl hy onwettig kreef wou uithaal.
- Dit het daartoe gelei dat Jacob bekommerd was en nie geweet het waar die geld vir die hospitaalbehandeling vandaan sou kom nie.
- Schalk is deur Jacob vermoor, want Jacob wou wraak neem.
- Vir hierdie oortreding het Jacob tronkstraf gekry en dit het weer eens sy lewe verwoes.
- Jacob moes vir sy optrede teenoor Schalk boet en is so van Ryna en Janka geskei.

Fred Blanckenberg se negatiewe rol

- Fred Blanckenberg was die rede hoekom Elsabet met Jacob getroud is. Sy wou weggom van die praatjies dat sy 'n verhouding met 'n getroude man gehad het.
- Jacob se huwelik met Elsabet was van die begin af 'n fout.
- Fred Blanckenberg was uiteindelik die oorsaak dat Jacob en Elsabet se huwelik beëindig is.
- Jacob moes alleen agterbly met sy hartseer oor Elsabet en Janka wat grootgemaak moes word.
- Na Sheila se dood het Fred en Elsabet hulle verhouding hervat. Jacob het nie weer 'n kans gehad om Elsabet te oortuig om op Meeuland te bly nie.
- Vir die tweede keer het Jacob 'n geliefde as gevolg van 'n Blanckenberg verloor. Dit het gebeur toe Fred vir Elsabet op Meeuland met sy boot kom haal het.
- Fred Blanckenberg se ontrou het veroorsaak dat Elsabet in die storm probeer het om terug te gaan na Meeuland toe en uiteindelik verdrink het.
- Vir die tweede keer het Jacob dus vir Elsabet as gevolg van Fred Blanckenberg verloor.

Fred Blanckenberg se positiewe rol

- Fred Blanckenberg het aangebied om vir Janka se hospitaalkostes te betaal nadat sy deur Schalk geskiet is.
- Fred het probeer om so die onreg wat die Blanckenbergs vir Jacob en Janka aangedoen het, reg te maak.
- Fred Blanckenberg het ook aangebied om vir Jacob 'n goeie prokureur te kry nadat Jacob vir Schalk doodgesteek het.
- Fred Blanckenberg het vir Ryna belowe dat hy nooit vir Jacob sou sê dat Janka sy kind was nie.
- Fred wou so verseker dat Jacob nie weer deur 'n Blanckenberg seergemaak word en iemand verloor wat na aan hom was nie.
- Fred Blanckenberg en Jacob se verhouding het aan die einde verbeter toe Jacob toegelaat het dat Fred se prokureur hom verdedig het.

SLOT: Die stelling word sinvol saamgevat en afgesluit.

[35]

VRAAG 6: KONTEKSTUELE VRAAG**MEEULANDERS – Esta Steyn**

- 6.1 Hulle het vir Janka/Jacob gewag. (1)
- 6.2
- B
  - B hartseer
  - hartseer
- (Enige EEN) (1)
- 6.3
- Dit was die mense se CB-name.
  - Elke persoon wat per radio met die eiland kontak gemaak het, het 'n spesiale CB-naam gekry.
- (Enige EEN of soortgelyk) (1)

- 6.4 Ja.
- Elsabet kon besluit oor Janka se lewe, want sy was haar ma.
  - Elsabet kon dalk vir Janka 'n beter lewe op Salamanderbaai bied.
  - Dit is beter dat 'n dogter by haar ma grootword.
- OF
- Nee.
- Elsabet het van Janka se geboorte af haarself onttrek van Janka af en Ryna en Jacob het haar versorg.
  - Elsabet het, toe sy Meeuland verlaat het, vir Ryna gevra om na Janka te kyk.
  - Elsabet het, toe sy Meeuland verlaat het, vir Janka agtergelaat.
  - Elsabet het tot op hierdie stadium geen aanduiding gegee dat sy Janka permanent wou hê nie.
(Enige TWEE feite of soortgelyk) (2)
- 6.5 Jannerik was hartseer dat hy vir Janka kon verloor. (1)
- 6.6
- Jannerik het geleer om sy vrou, Miena, se dood te verwerk.
  - Jannerik se seer oor Kinnie se dood was al minder.
  - Jannerik kon al oor Kinnie/Miena praat.
(Enige TWEE) (2)
- 6.7.1 C Ousanna (1)
- 6.7.2 D Ryna (1)
- 6.7.3 E Janka (1)
- 6.7.4 B Kinnie (1)
- 6.8
- Elsabet het die eiland as 'n tronk beleef/Elsabet het vasgevang op die eiland gevoel.
  - Elsabet het dit as 'n plek van stank beleef.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 6.9
- Elsabet het vir Ryna vertrou met Janka se opvoeding.
  - Elsabet het vir Ryna vertel hoe sy gevoel het.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 6.10
- Ryna kon haar verlede agter haar laat.
  - Ryna kon 'n nuwe lewe, weg van Kaapstad af, begin.
  - Ryna kon aandag aan haar boek gee.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 6.11
- Sy het die eiland as plek van heling ervaar.
  - Ryna het die eiland as God se plekkie ervaar.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)

- 6.12
- Schalk was in die vlamme die dag toe haar man en kind dood is.
  - Schalk was verantwoordelik vir haar man en kind se dood.
  - Schalk en haar man was met onwettige goed besig.
- (Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 6.13.1 Daniel het haar aan Ronnie/haar seun laat dink. (1)
- 6.13.2
- Ryna het vir Janka gehad om te versorg.
  - Ryna kon weer liefhê.
  - Ryna kon uitsien na 'n nuwe begin saam met Jakob.
- (Enige EEN) (1)
- 6.14
- C
  - C mense heel en gelukkig kon maak.
  - mense heel en gelukkig kon maak.
- (Enige EEN) (1)
- 6.15.1
- Elsabet se baba is by geboorte dood.
  - Janka was nie Elsabet se kind nie.
  - Hulle het die babas by geboorte geruil.
- (Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 6.15.2 Jannerik (1)
- 6.15.3 Ousanna was 'n siener/het die waarheid geken.
- (Of soortgelyk) (1)
- 6.16.1 Onwaar. (1)
- 6.16.2
- Ryna het vir Jacob probeer waarsku oor wat in die toekoms kon gebeur.
  - Ryna het vir Jacob die realiteit probeer uitspel.
  - Ryna het haar ondersteuning vir Jacob hier probeer verwoord.
- (Enige EEN) (1)
- 6.17
- Jacob het sy eerste liefde (Magrietjie) verloor (nadat Schalk haar verkrag het).
  - Sy eie kind is dood na geboorte.
  - Sy vrou (Elsabet) het hom vir 'n ander man verlaat.
  - Hy het besef dat hy moontlik vir Janka ook kon verloor.
- (Enige DRIE) (3)
- 6.18
- Jacob het gesê dat die Here sou voorsien.
  - Jacob het sy vertrouwe in God gestel.
- (Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 6.19.1 Onwaar. (1)
- 6.19.2
- Attie het op 'n diamantboot/in Suidwes gaan werk.
  - Attie het besluit om Meeuland te verlaat omdat hy besef het dat Ryna nie vir hom lief was nie.
- (Enige EEN of soortgelyk) (1)

6.20.1	navorsingstasie	(1)
6.20.2	tronkstraf	(1)
6.20.3	onderwys	(1)
6.20.4	buitekamer	(1)
		[35]

TOTAAL AFDELING A: 35

AFDELING B: DRAMA

VRAAG 7: OPSTELVRAAG

POPPIE, DIE DRAMA – Elsa Joubert en Sandra Kotzé

Sien aangehegte rubriek

By die nasien van hierdie opstel maak die memorandum vir soveel moontlike feite voorsiening. **Die kandidate hoef nie al die feite te voorsien nie.** Laat ruimte vir alternatiewe, toepaslike feite. Die kandidaat moet in sy/haar antwoord verwys na AL drie die aspekte wat by elke vraag onder die verskillende koeëlpunte gegee word.

INLEIDING: Die kandidaat lei die opstelvraag sinvol in.

LIGGAAM:

Ouma Hannie

Ouma Hannie het vir Poppie tradisies geleer

- Ouma Hannie het vir Poppie van die Xhosa-tradisies geleer.
- Ouma Hannie het hulle geleer om Xhosa en Afrikaans te praat.
- Dié taalkennis het Poppie voorberei vir haar huwelik met Stone, wat 'n Xhosa was.

Ouma Hannie het Poppie van geloof geleer

- Ouma Hannie het al die Rooms-Katolieke Kerk en die Metodistekerk se dienste bygewoon.
- Poppie het by ouma Hannie geleer dat 'n mens op die Here moes vertrou.
- Ouma Hannie het die kleinkinders na die kerkskool gestuur.
- Dié geloof het Poppie vir die swaarkry in haar lewe voorberei.

Ouma Hannie as Poppie se rolmodel

- Respek was vir ouma Hannie baie belangrik, soos byvoorbeeld toe die kinders vir bhuti Phengi gelag het en sy hulle geslaan het.
- Poppie het net soos ouma Hannie teenoor Jakkie opgetree toe hy en van die ander kinders vir Plank aangerand het omdat Plank dronk was.
- Ouma Hannie het vir Poppie geleer hoe 'n mens kinders opvoed en watter keuses Poppie vir haar kinders moes maak.
- Ouma Hannie het die waarde van geletterdheid besef en het dit ook aan Poppie oorgedra.
- Poppie was daarom ook baie gesteld daarop dat haar eie kinders moes skoolgaan.
- Poppie het ouma Hannie as liefdevol beskou, maar sy was ook streng, 'n ouma wat haar kleinkinders gedissiplineer het.

- Poppie was net so streng soos ouma Hannie met haar eie kinders.
- Dit was vir ouma Hannie belangrik dat daar 'n kerk en 'n skool moes wees waarheen sy getrek het.
- Poppie se vereistes voor sy Mdantsane toe getrek het, was dat daar 'n skool en 'n huis moes wees.
- Poppie het haar kinders en kleinkinders grootgemaak soos wat ouma Hannie vir Poppie geleer het.

Mama*Mama as ouer*

- Mama het gesê Poppie moes die skool verlaat en na haar (Mama se) nuwe kinders kyk. Poppie was toe nege jaar oud.
- Poppie was baie kwaai met haar eie kinders dat hulle nie die skool mag verlaat het nie.
- Mama het Poppie geleer om nooit moed op te gee nie, maar aan te hou.
- Mama het Stone se lobola vir Poppie gespaar om trougoed te koop soos klere, ketels, kombuisgoed, komberse en lakens.
- Mama het vir Poppie ook finansieel gehelp om haar huwelikslewe te begin.
- Toe Stone gesterf het, was dit Mama wat vir Poppie meer inligting oor Stone se siekte gegee het.

Mama as ouma

- Toe Poppie en Bonsile Kaap toe gegaan het, het hulle ook by Mama gaan bly.
- Net soos ouma Hannie na Poppie-hulle gekyk het, het Mama ook na Bonsile gekyk as Poppie gaan werk het.
- Poppie het later weer net so vir Vukile grootgemaak.
- Mama was altyd daar as Poppie hulp met die kinders nodig gehad het.

Mama se rol tydens die onluste

- Mama het probeer om haar eie kinders van die straat af te hou tydens die onluste.
- Mama het vir Poppie getroos deur te sê dat dit goed was dat Poppie se kinders nie in die Kaap by die onluste was nie.
- Mama het die kinders se opstand teen drankmisbruik gesien as iets wat van die Here gekom het.
- Net so het Poppie aan die einde van die drama ook erken dat die Here in beheer van haar kinders se lewe was.

Mrs Swanepoel

- Mrs Swanepoel het vir Poppie werk gegee.
- Mrs Swanepoel het uiteindelik deur haar man gehelp dat Poppie wettig in die Kaap kon bly.
- Mrs Swanepoel het vir Poppie in die begin beskerm en gesê Poppie moes nie die voordeur beantwoord nie, sodat sy nie sonder 'n pas gevang sou word nie.

SLOT: Die stelling word sinvol saamgevat en afgesluit.

[35]

VRAAG 8: KONTEKSTUELE VRAAG**POPPIE, DIE DRAMA – Elsa Joubert en Sandra Kotzé**

- 8.1.1 (Die) regering/staatsamptenare/goewerment (1)
- 8.1.2
- Poppie het nie 'n ander keuse gehad nie.
  - Die regering het bepaal dat alle Xhosa-vroue wat nie gewerk het nie, Lambertsbaai moes verlaat.
  - Poppie wou keer dat sy (weer) in die tronk sou beland.
  - Poppie wou keer dat hulle huis afgebrand sou word.
  - Poppie het nie meer veilig in Lambertsbaai gevoel nie.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 8.1.3 (In) Nyanga (1)
- 8.1.4 (Van die) paswet (1)
- 8.2 Hy was 'n boilerman/ketelmaker in die fabriek/'n fabriekswerker. (1)
- 8.3 (By 'n) melkery/"dairies". (1)
- 8.4.1 Onwaar. (1)
- 8.4.2
- Sy was baie ontsteld/ontevrede (omdat die mense daar so siek geword het en doodgegaan het).
  - Sy was bekommerd oor die toestande by die werk.
  - Sy was bekommerd oor die lang werksure.
(Enige EEN) (1)
- 8.5.1 Poppie moes destyds skool los om na Mama se kinders te kyk (soos wat Katie dit nou moes doen). (1)
- 8.5.2
- (Aanvanklik) het die kinders by Ma Lena gebly.
  - Poppie het gesê dat sy self sou klaarkom.
  - As Ma Lena nie by die huis was nie, het Katie na die kinders gekyk.
  - (Later) het sy die haar kinders alleen/by die huis gelos (toe sy gaan werk het).
  - Sy het die kinders met koue tee en gesmeerde brood by die huis gelos.
(Enige EEN) (1)
- 8.6
- Daar moes vir hulle 'n huis wees. ✓
  - Daar moes 'n skool vir die kinders wees. ✓ (2)
- 8.7
- Stone het 'n vaste werk in die Kaap gehad.
  - Stone het 'n wettige permit gehad om in die Kaap te werk.
  - Stone was die broodwinner van die gesin.
(Enige EEN) (1)

- 8.8.1 C Upington
- 8.8.2 B Lambertsbaai
- 8.8.3 A Mdantsane
- 8.8.4 D Herschel (4)
- 8.9.1 • Met Poppie s'n: Sy het geweet dat Stone nie tyd gehad het om heeltyd na Bonsile te kyk nie./Bonsile sou te veel aan homself oorgelaat wees./ Die mans in die hostel sou met Bonsile lol./Poppie het gesê dat hy ook nie by Plank kon bly nie want Plank sou uitgaan op die skuite.
- OF
- Met Bonsile s'n: Dit is reg dat 'n seun eerder by sy pa bly.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 8.9.2 Ja.
Poppie het van die begin af al die besluite oor die kinders geneem.
- OF
- Nee.
- As pa moes Stone 'n groter sê gehad het in die besluite wat Poppie geneem het.
• Stone was die een wat die finale besluit geneem het; Poppie het die leiding gegee.
(Enige EEN) (1)
- 8.10 • Poppie en Stone het vreemdelinge vir mekaar geraak.
• Stone het net 'n voorsiener van geld geword.
• Poppie het nie eens geweet hy was werklik ernstig siek nie (en het eers daarvan gehoor toe hy dood is).
• Poppie het na Stone se dood eers agtergekom dat hy al die geld vir hulle gestuur het.
• Stone het eers na twee jaar kom kuier.
(Enige EEN) (1)
- 8.11.1 kwekery (1)
- 8.11.2 hospitaal (1)
- 8.11.3 kerk (1)
- 8.11.4 regering (1)
- 8.12 • C
• C Poppie was bang hy sou ook by die onrus betrokke raak.
• Poppie was bang hy sou ook by die onrus betrokke raak.
(Enige EEN) (1)

- 8.13
- (By) Poppie se skoonouers/skoonfamilie/skoonmense.
  - (By) Stone se ouers.
- (Enige EEN) (1)
- 8.14
- Poppie het vroeër gesê dat Katie moes aangaan met skool; (nou wou sy hê Katie moes die skool verlaat).
  - Poppie het nie van plan verander nie. Kindjie het vir Vukile opgepas.
- (Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 8.15.1
- Poppie het 'n kinderlike/Christelike geloof gehad.
  - Poppie het geglo dat die Here altyd in beheer was.
  - Poppie het haar lewe aan die Here toevertrou.
- (Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 8.15.2
- Poppie se (eerste) kind is dood.
  - Fezi het by Bonsile gebly/agtergebly. Sy het Vukile Kaap toe geneem.
- (Enige EEN) (1)
- 8.16.1 Onwaar. (1)
- 8.16.2
- Vukile het in die opstande in die Kaap gesterf.
  - Vukile is dood toe 'n dwaalklip hom op tweede Kersdag getref het.
- (Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 8.17
- Op sestienjarige ouderdom wou Bonsile nie in Mdantsane skool toe gaan nie, maar wou eerder by sy pa gebly het as in Mdantsane.
  - (Hy was kwaad omdat hulle moes trek) en het nie gehelp om in hulle nuwe huis in te trek nie.
  - Hy het snags rondgeloop.
  - Hy het 'n meisie swanger gemaak.
  - Hy het nie vir sy seun, Vukile, gesorg nie.
  - Hy en sy suster is in hegtenis geneem (toe hy vir Jakkie gehelp het).
  - Hy het sy eie pad geloop.
- (Enige TWEE probleme) (2)
- 8.18
- B
  - B in die afwesigheid van 'n pa-figuur alle besluite moes neem.
  - in die afwesigheid van 'n pa-figuur alle besluite moes neem.
- (Enige EEN) (1)
- 8.19
- Poppie se eie kinders sou dalk direk by die onluste in die Kaap betrokke geraak het.
  - Poppie sou dalk in hegtenis geneem geword het omdat sy nie 'n pas gehad het nie.
  - Poppie sou dalk vroeër by iemand soos Mrs Swanepoel uitgekom het wat haar kon gehelp het om 'n pas te kry.
  - Bonsile sou dalk nie so opstandig geraak het nie.
  - Bonsile sou dalk nie 'n meisie swanger gemaak het nie.
  - Stone sou nie sonder Poppie gesterf het nie.
- (Enige EEN of soortgelyk) (1)

VRAAG 9: OPSTELVRAAG**PALJAS – Chris Barnard****Sien aangehegte rubriek**

By die nasien van hierdie opstel maak die memorandum vir soveel moontlike feite voorsiening. **Die kandidate hoef nie al die feite te voorsien nie.** Laat ruimte vir alternatiewe, toepaslike feite. Die kandidaat moet in sy/haar antwoord verwys na AL drie die aspekte wat by elke vraag onder die verskillende koeëlpunte gegee word.

INLEIDING: Die kandidaat lei die opstelvraag sinvol in.

LIGGAAM:**Hendrik en Katrien**

Hendrik en Katrien se huweliksverhouding was nie goed nie.

- Hendrik en Katrien het nie saam geslaap nie; sy het by Willem geslaap.
- Hendrik as man en hulle omstandighede het vir Katrien gefrustreer.

Gebrek aan kommunikasie

- Hendrik en Katrien het nie oogkontak gemaak as hulle met mekaar gepraat het nie.
- Hendrik het nie geluister as Katrien vir hom gesê het hy moes vir Willem uitlos nie. Sy het Hendrik kwalik geneem oor Willem se toestand.
- Hendrik en Katrien het nie eintlik sinvol met mekaar gekommunikeer nie.
- Hendrik het gereeld met homself gepraat oor die tye toe hy en Katrien gelukkig was.

Hendrik se jaloesie

- Hendrik het gedink dat alle mans vir Katrien van hom af wou wegvat; dit was die rede waarom hulle al op soveel stasies gebly het.
- Hendrik was onrustig oor Frans en Katrien se verhouding.

Uiterlike konflik tussen Hendrik en Katrien

- Hendrik was woedend omdat Katrien vir haarself blou oorkrabbers gekoop het.
- Hendrik was kwaad toe Katrien gepraat het van haar eie spaargeld, want hy het al sy geld vir die huis gebruik en Katrien blykbaar nie. Katrien het vir Hendrik kwalik geneem oor hoe hy die kinders hanteer het.
- Hendrik was al vyf en veertig en het volgens Katrien niks gehad nie.
- Hendrik het volgens Katrien net ou stukkende karre verstaan en nie vroumense nie.

Gevolge van die swak verhouding tussen Hendrik en Katrien

Hendrik het minderwaardig gevoel; asof hy nie goed genoeg vir Katrien was nie.

Herstel van kommunikasie tussen Hendrik en Katrien

- Hendrik en Katrien het skuldig gevoel oor die rusie toe Willem verdwyn het.
- Hendrik en Katrien het begin gesels oor wat in hulle lewens verkeerd geloop het/wat die ongelukkigheid veroorsaak het.
- Hendrik het geluister toe Katrien erken het dat Hendrik al man was wat sy nog ooit liefgehad het.
- Hendrik en Katrien het aan die einde saam gedans.

Hendrik en Emma*Pa-dogter-verhouding*

- Die verhouding tussen Hendrik en Emma was gespanne omdat Hendrik vir Nollie aan Emma probeer afsmeer het.
- Hendrik wou nie hê Emma moes alleen oud word nie.
- Hendrik het vir Emma teen Bertie beskerm.
- Nadat die gesin vir Willem op die stoep sien slaap het, het Hendrik sy arms om Emma gesit om te wys hy het haar trane van blydschap verstaan.

Emma se reaksie op Hendrik

- Hendrik en haar ma se ongelukkigheid het vir Emma laat besluit dat sy nooit wou trou nie.
- Emma het vir Hendrik kwalik geneem omdat hy nie gepraat het oor dit wat belangrik was nie.
- Hendrik en sy praatjies het Emma maklik geïrriteer.
- As Hendrik so geraas en baklei het, het die gesin in stilte geëet en Emma het soms nie eers tafel toe gekom nie.
- Emma het haar doof gehou vir haar pa se geraas en baklei.

Hendrik en Willem*Pa-seun-verhouding*

- Hendrik het heeltyd aan tafel na Willem gekyk soos 'n mens vir iemand kyk oor wie jy nuuskierig was, maar wat jy nie verstaan het nie.
- Hendrik wou vir Willem gedwing het om weer te praat, maar Willem wou nie praat nie.
- Hendrik was by tye ongeduldig met Willem.
- Hendrik wou altyd die wêreld reg raas en Oudokter het gedink dat dit die rede was waarom Willem nie gepraat het nie.

Hendrik se liefde en trots

- Hendrik het van tyd tot tyd vir Willem op sy skoot getel en hom vasgehou.
- Soms het Hendrik hom Willempie genoem.
- Hendrik was beïndruk met Willem se toertjies.
- Hendrik het selfs gesê dat Willem slim was en president gaan word.
- Hendrik het gehuil toe Willem teruggekom het huis toe nadat hy weg was.

SLOT: Die opstel word sinvol saamgevat en afgesluit.

[35]

VRAAG 10: KONTEKSTUELE VRAAG**PALJAS – Chris Barnard**

- 10.1 Die dorpsmense/die gemeenskap (1)
- 10.2
- D
  - D Jan Mol
  - Jan Mol (Enige EEN) (1)

- 10.3.1 Onwaar. (1)
- 10.3.2
- Frans het gesê dat dit alles leuens was.
  - Frans het reguit gesê dat hulle bog/nonsens gepraat het.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 10.4
- Jan Mol het geïmpliseer dat Frans net vir Katrien raakgesien het/van Katrien gehou het.
  - Die dorpsmense het almal geweet dat Katrien die werklike rede was waarom Frans die McDonalds besoek het.
(Enige EEN) (1)
- 10.5
- Die stories was onwaar/net skinderpraatjies.
  - Die mense het nie eers die McDonalds geken nie.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 10.6
- (Frans en Jan Mol het baklei) oor die skinderstories.
  - (Frans en Jan Mol het baklei) oor die stories wat Jan Mol en sy vriende versprei het.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 10.7 Nollie (1)
- 10.8 Die dominee kom besoek hulle nie omdat hy oor die McDonald-gesin (se geloofslewe) bekommerd was nie, ✓ maar om hulle te veroordeel op grond van skinderstories. ✓
(Of soortgelyk) (2)
- 10.9
- Hendrik wat heeltyd die wêreld probeer reg raas het, was die oorsaak.
  - 'n Angstoestand.
  - Willem was ongelukkig oor die lewe.
  - Iets moes gebeur het wat hy nie kon verwerk nie.
(Enige TWEE) (2)
- 10.10
- Willem wou keer dat die mense uitvind dat Manuel daar was.
  - Willem wou nie hê die mense moes Manuel sien nie.
  - Willem het vir Manuel probeer beskerm.
  - Willem het vir Manuel in die skuur weggesteek.
  - Willem het geweet Manuel bly in die skuur en niemand anders het daarvan geweet nie.
  - Manuel was daar.
  - Manuel was sy geheim.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 10.11.1 toertjies (1)
- 10.11.2 nar (1)
- 10.11.3 narrepak (1)
- 10.11.4 hase (1)

- 10.12
- Manuel het Willem weer laat praat/lag/speel.
  - Manuel het Willem se gesinslewe herstel.
(Aanvaar voorbeelde van die gesin se herstel.)
(Enige EEN)
- (1)
- 10.13
- Voorbereiding**
- Die gesin het moeite met hulle voorkoms gedoen/deftig aangetrek.
  - Hulle het hulle voorberei op 'n aangename aand.
  - Hendrik het Katrien en Emma gekomplimenteer.
  - Hendrik het gedigte voorgedra.
- Aankoms**
- By die Volstruisdans is die gesin weggejaag/met tamaties/eiers gegooi.
  - Hulle het nie die reaksie verwag wat hulle gekry het toe hulle daar aangekom het nie.
  - Hendrik het in 'n geveg betrokke geraak.
(Of soortgelyk)
(DRIE feite – Ten minste een feit moet na óf die **voorbereiding** óf die **aankoms** verwys.)
- (3)
- 10.14
- Dat hulle gesin nooit weer sou maak asof niks gebeur het nie.
  - Dat die gesin nie weer sou stilbly oor dinge wat belangrik was nie.
(Enige EEN)
- (1)
- 10.15
- Hendrik het gedink die dorpsmense het gekom om verder moeilikheid te maak.
  - Hendrik wou die gesin teen die dorpsmense beskerm.
(Enige EEN)
- (1)
- 10.16
- Die dorpsmense wou om verskoning kom vra het.
  - Die dorpsmense het sleg gevoel oor wat by die Volstruisdans gebeur het.
  - Die dorpsmense wou kom vrede maak het.
(Enige EEN of soortgelyk)
- (1)
- 10.17.1 Onwaar.
- (1)
- 10.17.2
- Manuel was alreeds terug sirkus toe.
  - Manuel het Toorwater reeds teen daardie tyd verlaat.
  - Die mense het Manuel by die kerk gesien.
(Enige EEN)
- (1)
- 10.18
- C
  - C vrede
  - vrede
(Enige EEN)
- (1)

- 10.19
- Die verhoudings in Willem se gesin was weer normaal./Manuel se paljas het gewerk.
  - Willem kon weer praat.
  - Willem en sy gesin was weer gelukkig.
  - Willem se gesin het toe weer oor dinge gepraat wat hul gepla het.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 10.20.1 B Willem (1)
- 10.20.2 D Manuel (1)
- 10.20.3 A Hendrik (1)
- 10.20.4 C Emma (1)
- 10.21
- Emma het weer begin klavier speel.
  - Emma het belangstelling in Nollie getoon/Nollie amper gesoen.
  - Emma het oor dinge wat haar gepla het, begin praat.
(Enige EEN) (1)
- 10.22
- Hendrik en Katrien het nuwe vriende met die dorpsmense gemaak.
  - Hendrik en Katrien het versoen geraak/mekaar gevind.
  - Hendrik en Katrien se verhouding het verbeter.
  - Hendrik en Katrien het saam gedans.
  - Hendrik en Katrien het saam gelag.
(Enige EEN) (1)
- 10.23
- Kommunikasie in 'n gesin is belangrik.
  - Dis belangrik dat gesinslede na mekaar luister.
  - 'n Gesin moet kan praat oor dinge wat belangrik is/moenie stilbly nie.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)
- [35]**

TOTAAL AFDELING B: 35

AFDELING C: KORTVERHALE

STORIEJOERNAAL

VRAAG 11: OPSTELVRAAG

AGTER 'N BAARD – Hennie Aucamp

Sien aangehegte rubriek

By die nasien van hierdie opstel maak die memorandum vir soveel moontlike feite voorsiening. **Die kandidate hoef nie al die feite te voorsien nie.** Laat ruimte vir alternatiewe, toepaslike feite. Die kandidaat moet in sy/haar antwoord verwys na AL drie die aspekte wat by elke vraag onder die verskillende koeëlpunte gegee word.

INLEIDING: Die kandidaat lei die opstelvraag sinvol in.

LIGGAAM:

Deon se aankoms op die stasie

- Deon het met die troepetrein by die stasie aangekom.
- Almal, insluitend Marina en hulle kind, het met vreugde vir hulle familielid/-lede gewag.
- Deon het 'n (opvallende) baard gehad.
- As gevolg van die baard het sy vrou (Marina) hom nie herken nie.
- Sy seun (Bennie) het hom herken.
- Deon se baard het die blye ontmoeting vertroebel.

Die gesin se reaksie op die baard

Bennie se reaksie:

- Bennie het gekla oor die baard wat hom seergemaak het toe Deon hom omhels en gesoen het.
- Bennie wou nie vir sy pa 'n drukkie gee nie.

Marina se reaksie:

- Die baard het Marina gepla.
- Marina het gekla dat sy Deon skaars herken het, want hy het 'n baard gehad.
- Marina het gevoel hy het anders gelyk as voordat hy grens toe gegaan het.
- Marina het gevoel sy kon nie met Deon kommunikeer nie.
- Marina het gevoel dat Deon 'n masker gedra het, want sy kon nie sy gesig behoorlik sien nie.
- Marina het gedink die baard was slordig.
- Marina het gesê dat een van die eerste dinge wat Deon moes doen, was om die baard af te skeer.
- Marina het gehoop dat Deon die baard sou afskeer toe hy gaan bad het.
- Marina het vir Deon gesê dat hy geen littekens op sy gesig gehad het om weg te steek nie.
- Marina het nie eintlik verstaan waarom Deon 'n baard gedra het nie.
- Uiteindelik het Deon kwaad geword omdat Marina nie kon ophou praat oor die baard nie.
- Nadat Marina aan die slaap geraak het, het hy uit die bed geklim en badkamer toe gegaan om die baard af te skeer.

Die gebeure nadat Deon die baard afgeskeer het

- Sonder sy baard kon Deon nie sy emosionele littekens weggesteek het nie.
- Marina het alles wat hy tydens die oorlog ervaar het, in Deon se gesigsuitdrukking gesien.
- Deon het alles oor die verskriklike dinge wat gebeur het, vertel.
- Deon het gehuil.
- Selfs sonder die baard, was dit nie die ou Deon wat huis toe teruggekom het nie.
- Dit het ook 'n negatiewe effek op Marina gehad, want sy kon nie daarna slaap nie. Sy was nie eers bewus daarvan dat sy herhaaldelik haar hand oop en toegemaak het nie. Dit was 'n nabootsing van die skietaksie van soldate tydens oorloë.
- Die afskeer van die baard het nie die gelukkige verlede terugbring nie.

SLOT: Die stelling word sinvol saamgevat en afgesluit.

[35]

VRAAG 12: KONTEKSTUELE VRAAG***Die storie van Piet se oupa – Abraham H de Vries***

- 12.1
- Die plaaslewe was nie vir Oupa nie.
  - Die plaaslewe was vir Oupa vervelig/eensaam.
  - Hy hou nie daarvan nie.
  - Hy wou nie daar bly nie.
- (Enige EEN) (1)
- 12.2
- Dit was Oupa se (tagtigste) verjaarsdag.
  - Oupa het verjaar.
- (Enige EEN) (1)
- 12.3 Die weduwee (s'n)/die oumatjie (s'n) (1)
- 12.4
- Die mense sou dink Oupa het by haar geslaap.
  - Sy het skaam/verleë gevoel.
  - Oupa was by haar tot laat in die nag.
  - Sy het gejok oor waar Oupa geslaap het.
  - Sy het geweet Oupa het wel by haar geslaap.
- (Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 12.5 Ja.
- Dit het my lekker laat lag.
  - Die gebruik van vreemde woorde, (soos byvoorbeeld “Ramkat”), is snaaks.
  - Die humor maak die storie interessant, want ek bly wonder wat Oupa volgende gaan doen.
- OF
- Nee.
- Piet het sy oupa onsensitief voorgestel.
- (Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 12.6
- B
  - B   bewondering
  - bewondering
- (Enige EEN) (1)
- 12.7 Die weduwee het gesterf. (1)
- 12.8.1 Onwaar. (1)
- 12.8.2 Oupa het daarna by 'n ander weduwee in die ouetehuis gaan kuier. (1)

- 12.9.1 Waar. (1)
- 12.9.2 Dit het Oupa die kans gegee om die weduwee in die ouetehuis te besoek.
(Of soortgelyk) (1)
- 12.10.1
- Oupa en Doon het dieselfde belangstellings gehad.
  - Oupa en Doon het van dieselfde dinge gehou.
  - Oupa en Doon het baie dinge saamgedoen.
  - Hulle het goed oor die weg gekom.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 12.10.2
- Nie Oupa óf Doon het daarvan gehou om by die huis te sit nie.
  - Hulle het eendag saam na 'n klein plasie op Tulbagh gaan kyk.
  - Hulle was saam na 'n veeveiling toe.
  - Hulle het saam gaan wyn drink by 'n wynkelder.
  - Oupa en Doon het altyd eers hulle kele saam in die kroeg gaan natmaak,
as hulle op die dorp gekom het.
  - Hulle het saam rondgery/dorp toe gegaan/rekeninge saam gaan betaal.
(Enige TWEE voorbeelde) (2)
- 12.11 Allegaartjie/"mixed grill"/ tjops en wors (1)
- 12.12
- Oupa sou mooi kon sien.
  - Vanuit die hoek kon hy na die (ryk) vrouens kyk.
(Enige EEN) (1)
- 12.13.1 Oupa is dood/oorlede/het gesterf. (1)
- 12.13.2 Dit was 'n sagter/mensliker/mooier/sensitiewe/simpatieke manier om die
slegte nuus oor te dra. (1)
- 12.13.3 Metafoor/Eufemisme/Versagting (1)
- 12.14
- Trudie het die kos in 'n servet toegedraai om weg te neem.
  - Trudie het die kis gereël/die begrafnis begin reël.
  - Trudie het die familie gebel.
(Enige EEN) (1)
- 12.15.1 padwerke (1)
- 12.15.2 gate (1)
- 12.15.3 hart (1)
- 12.15.4 toetse (1)
- 12.16 Die een (ambulansman) het flou geval ✓ en die ander een (bestuurder) het
weggehardloop.✓ (2)

- 12.17   • A
             • A   wenkbrou
             • wenkbrou
             (Enige EEN) (1)
- 12.18.1 A   Matthys (1)
- 12.18.2 D   Die dokter (1)
- 12.18.3 B   Piet (1)
- 12.18.4 E   Doon (1)
- 12.19   Nee.
             • Oupa het selfs op tagtigjarige ouderdom verhoudings met vroumense gehad.
             • Oupa het sy eie verjaarsdagpartytjie op tagtigjarige ouderdom gereël.
             • Oupas is gewoonlik rustig.
             • Oupas bly graag by die huis/is werfhonde.
             (Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 12.20.1   • Oupa het wonderbaarlik (in die ambulans) herstel.
             • Oupa het besluit om die vleis waaraan hy “gesterwe” het, te eet.
             (Enige EEN) (1)
- 12.20.2   • Die ambulanspersoneel se reaksie toe hulle vir Oupa gesien het, laat ’n mens lag/glimlag.
             • Ons lag/glimlag as ons oupa se opmerking lees van hoe lekker die vleis was wat hom “doodgemaak” het.
             (Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 12.21   • ’n Mens moet die lewe ten volle geniet.
             • Dit maak nie saak hoe oud ’n mens is nie; jy kan steeds die lewe geniet.
             (Enige EEN of soortgelyk) (1)

[35]**TOTAAL AFDELING C: 35****AFDELING D: GEDIGTE****VERSJOERNAAL**

VRAAG 13: KONTEKSTUELE VRAAG**Brief – R Fernel Abrahams**

- 13.1 (Aan sy) ma/moeder/mammie/mamma (½)
- 13.2
- Dit beteken die gedig is eenvoudig/opreg/eerlik.
  - Die gedig is sonder aanstellerigheid.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 13.3. anders (1)
- 13.4
- Dit hoort nie so nie.
  - Dit pas nie by haar nie.
  - Dit is nie reg nie.
  - Hy respekteer haar.
(Enige EEN) (1)
- 13.5 Die skoolbaadjie pas nie meer nie. (1)
- 13.6
- Die spreker wil hê sy ma moet aanvaar dat hy grootgeword het.
  - Die spreker wil hê sy ma moet hom verstaan.
  - Die spreker wil hê sy ma moet sy individualiteit erken/aanvaar.
  - 'n Ouer en 'n kind moet 'n goeie verhouding hê.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 13.7
- C
  - C liefde
  - liefde
(Enige EEN) (1)
- 13.8 (Oor die) dood (1)
- 13.9
- Vroeër het die spreker dalk gebid,✓ maar nou bid hy byna nooit nie.✓

OF
  - As kleiner kind het hy dalk in God geglo soos die ma hom geleer het,✓
maar nou glo die spreker nie sommer net nie.✓
(Enige EEN. Die twee kante moet gestel/geïmpliseer word. Indien die
woord "meer" verskyn, word twee kante geïmpliseer.) (2)
- 13.10.1 Onwaar. (1)
- 13.10.2 "wonder"
(EEN woord) (1)

- 13.11
- Dit onderbreek sy gedagtegang.
  - Beklemtoning (van die reël).
  - Dit hef die reël uit.
  - Invoeging van ekstra inligting.
  - Dit dui 'n parentese aan.
- (Enige EEN) (1)
- 13.12
- Om te beklemtoon dat hy steeds sy ma se kind bly.
  - Om die ma en kind se verhouding te beklemtoon.
  - Om te beklemtoon dat die spreker hom nie losgemaak het van die ma-kind-verhouding nie.
  - “(maar ek is) nog Ma se kind”
- (Enige EEN)
(Die fokus is op die **verhouding**) (1)
- 13.13.1 C ooring (1)
- 13.13.2 D plastieklomme (1)
- 13.13.3 B 'skuus (1)
- 13.14
- Ouers moet aanvaar dat kinders grootword.
  - Ouers moet weet hulle kinders gaan nie grootword soos hulle gedink het nie.
  - Ouers moet toelaat dat kinders hulle eie lewens leef.
- (Enige EEN of soortgelyk) (1)
- [17½]**

VRAAG 14: KONTEKSTUELE VRAAG

Die hanswors – S J Pretorius

- 14.1 nar/harlekin (½)
- 14.2 "afsigtelike"/afsigtelik
(Een woord) (1)
- 14.3.1 (Sy) rug/sy krom rug/sy boggel/sy vergroeide ruggraat/ruggraatpyn/rugpyn (1)
- 14.3.2
- Die mense het hom geterg/beledig/gespot/getart/gekoggel.
  - Die mense se optrede was lelik/onsensitief teenoor hom.
  - Die mense se woorde was venynig.
  - Die mense het oor hom geskinder.
  - Hy was eensaam.
  - Die mense het nie van hom gehou nie.
- (Enige EEN) (1)

- 14.4. "vent"
(EEN woord) (1)
- 14.5.1 Waar. (1)
- 14.5.2 Hulle het ...
  - oor sy klere gepraat.
  - gewonder wat hy met sy geld gedoen het.
  - gewonder of daar iemand in sy lewe kon wees.
  - oor sy liggaamsreuke gepraat.
  - oor sy drankgebruik gepraat.
 (Enige EEN)
 (Eie woorde) (1)
- 14.6
  - Die hanswors was eensaam/alleen/is verwerp.
  - Die hanswors het uit sy ongelukkige omstandighede probeer ontsnap.
  - Die hanswors is nie deur die mense aanvaar nie.
  - Om sy pyn te vergeet.
 (Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 14.7.1 C elisie (1)
- 14.7.2 D ellips (1)
- 14.7.3 A paarrym (1)
- 14.8 Hulle het gelag/geskater/hom bewonder.
(Aanhaling aanvaarbaar) (1)
- 14.9 (Sy) trane. (1)
- 14.10
  - Dit dui liefde aan.
  - Dit dui simpatie aan.
  - Dit dui aan dat sy klein was.
 (Enige EEN) (1)
- 14.11 "my kind"
(TWEË OPEENVOLGENDE woorde) (1)
- 14.12
  - Vir sy liefde/briewe/aandag/teenwoordigheid/versorging.
  - Vir die geld wat hy gestuur het.
 (Enige EEN) (1)
- 14.13
  - C
  - C hartseer
  - hartseer
 (Enige EEN) (1)

- 14.14
- Ek sou woedend gewees het.
  - Ek sou my werk verlaat het.
  - Ek sou soos die hanswors opgetree het en hulle geïgnoreer het.
  - Ek sou hulle probeer terugkry het.
- (Positiewe benadering ook aanvaarbaar, bv.: bou vriendskappe)
(Enige EEN of soortgelyk)
- (1)
[17½]

VRAAG 15: KONTEKSTUELE VRAAG

things that go bump in the night – Rosa Keet

- 15.1   dinge wat jy jou verbeel (½)
- 15.2
- Die spreker was bang./Dit was donker.
  - Die spreker het allerhande geluide in die huis gehoor wat hom/haar bang gemaak het.
- (Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 15.3   (Van) die trap (af) (1)
- 15.4
- Dit is juis wat jy hoor, wat jou bang maak.
  - As 'n mens bang is, hoor jy gewoonlik allerhande geluide.
  - As jy alleen is, klink naggeluide harder.
- (Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 15.5
- Die spreker was vaak, ✓ maar kon nie slaap nie. ✓
  - Dit is ironies dat die spreker in sy/haar eie huis ✓ verdwaal het. ✓
  - Die spreker was bang, ✓ maar het in die gange rondgeloop. ✓
  - Die spreker was vaak, ✓ maar hy/sy het (in die gange) rondgeloop. ✓
- (Enige EEN) (2)
- 15.6
- B
  - B   vrees
  - vrees
- (Enige EEN) (1)
- 15.7.1   Om die spreker se vrees te beklemtoon. (1)
- 15.7.2   "ek is bang" (1)
- 15.8.1   Waar. (1)
- 15.8.2
- Die spreker sal nie meer bang wees as die ander persoon huis toe kom nie.
  - Die spreker dui aan dat hy/sy sal bang bly totdat die "jy" terugkom.
- (Enige EEN)
(Eie woorde) (1)

- 15.9.1 B alliterasie (1)
- 15.9.2 A assonansie (1)
- 15.9.3 D vergelyking (1)
- 15.10. (In die) spens (1)
- 15.11.1 (Met 'n) slang (1)
- 15.11.2 Dié klank word met die (sis)geluid wat slange maak, geassosieer. (1)
- 15.12
- Met die dood/met 'n begrafnis/'n lyk
  - Die spreker se vrees word met die kis geassosieer.
- (Enige EEN) (1)
- [17½]**

VRAAG 16: KONTEKSTUELE VRAAG

Wie's Hy? – Adam Small

- 16.1 vrye vers/gebroke rym (½)
- 16.2 maar (1)
- 16.3
- Dit beklemtoon die kern van die gedig, naamlik, wie die ware digter is.
  - Die spreker probeer die antwoord op die vraag kry.
  - Om die leser te laat dink.
- (Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 16.4 Julle het baie te sê/praat so baie (oor die digter). (1)
- 16.5 Mense dink ...
- die tradisionele digter skryf met pen en ink.
  - die tradisionele digter sit in 'n studeerkamer/"study".
  - die tradisionele digter dink gedigte uit.
  - Die tradisionele digter is "die ou moerie pen ennie ink✓/wat in sy study sit.✓/en poems dink".✓
- (Enige TWEE feite) (2)
- 16.6
- Die spreker verwys neerhalend/minagtend/sonder respek na die tradisionele digter.
  - Die spreker verwys na die idee dat die tradisionele digter manlik is.
  - Die spreker sluit aan by die informele styl van die gedig.
- (Enige EEN) (1)
- 16.7
- Dit is die keerpunt/draaipunt in die gedig.
  - Om te beklemtoon dat die mense verkeerde idees oor die ware digter het.
- (Enige EEN) (1)

- 16.8.1 B “djulle” (1)
- 16.8.2 C “die ou” (1)
- 16.8.3 D “study” (1)
- 16.9.1 Onwaar. (1)
- 16.9.2
- Die boodskap is dat die gewone man/die man op straat eintlik die ware digter is.
  - “djulle is mistaken”
(Enige EEN) (1)
- 16.10
- A
  - A snaakse sêgoed te hê.
  - snaakse sêgoed te hê.
(Enige EEN) (1)
- 16.11 Verkeerde dinge/onreg/dinge wat elke dag gebeur. (1)
- 16.12 (Die gewone man op straat) wil hê dat God as getuie/hulp moet optree/moet sien wat gebeur. (1)
- 16.13
- Die digter wil wys dat Kaapse Afrikaans, benewens Standaardafrikaans, ook bestaanreg het.
  - Die feit dat hierdie gedig juis in Kaapse Afrikaans geskryf word, bewys dat Kaapse Afrikaans goed genoeg is as taal waarin daar gedig kan word.
  - Die gewone mens op straat (wat Kaapse Afrikaans praat) kan ook gedigte skryf.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)
- 16.14 Ja.
- Baie digters skryf oor dinge en mense waarvan hul nie deel is nie.
  - Baie digters se gedigte word “uitgedink”, met ander woorde kunsmatig gevorm.
- OF
- Nee.
- Baie digters skryf spontaan gedigte omdat hulle die prikkel gekry het.
  - Baie digters is nie stywe studeerkamerdigters nie, maar doodgewone mense wat oor doodgewone dinge skryf.
  - In strofe 2 word die idee in strofe 1 weerspreek.
(Enige EEN of soortgelyk) (1)
- [17½]**

TOTAAL AFDELING D: 35
GROOTTOTAAL: 70

RUBRIEK VIR DIE NASIEN VAN DIE OPSTELVRAAG

Let op die verskil in die punttoekenning vir inhoud versus struktuur en taal.

KODES EN PUNTETOEKENNING		INHOUD [25] Interpretasie van die onderwerp. Grondige argumente, verantwoording en begrip van die voorgeskrewe werk.		STRUKTUUR EN TAAL [10] Struktuur, logiese vloei en aanbieding. Gebruik van taal, toon en styl in opstel.
Kode 7 A 80–100%	Uitmuntend 20 tot 25 punte	In diepte interpretasie van onderwerp, alle aspekte van die onderwerp is ten volle nagevors. Uitstekende reaksie. (90+, uitmuntende reaksie) Reeks pakkende argumente, uitgebreid; ondersteun uit die teks. Uitstekende begrip van genre en voorgeskrewe teks.	Uitmuntend 08–10 punte	Samehangende en gestruktureerde opstel. Uitstekende inleiding en slot. Argumente is goed gestruktureerd en duidelik ontwikkel. Taal, toon en styl is gevorderd, treffend en korrek.
Kode 6 B 70–79%	Verdiensielik 17½–19½ Punte	Bo-gemiddelde interpretasie van onderwerp. Alle aspekte van die onderwerp is geskik nagevors. Gedetailleerde reaksie. Reeks grondige argumente is gegee, goed ondersteun uit teks. Baie goeie begrip van genre en teks.	Verdiensielik 7–7½ punte	Opstel is goed gestruktureerd Goeie inleiding en afsluiting. Argumente en gedagtelyk is maklik om te volg. Taal, toon en styl is korrek en gepas vir die doel. Goeie aanbieding.
Kode 5 C 60–69%	Beduidend 15–17 punte	Toon begrip en het onderwerp goed geïnterpreteer. Taamlik gedetailleerde reaksie op die onderwerp. Sommige grondige argumente is gegee, maar nie almal is baie goed gemotiveer nie. Begrip van genre en teks duidelik.	Beduidend 6–6½ punte	Duidelike struktuur en logiese vloei van argumente. Inleiding, afsluiting en ander paragrawe is samehangend georganiseer. (koherensie) Vloei van argumente kan gevolg word. Taal, toon en styl is grootliks korrek.
Kode 4 D 50–59%	Voldoende 12½–14½ Punte	Taamlike interpretasie van die onderwerp; nie alle aspekte is in detail nagevors nie. Sommige goeie punte ter ondersteuning van die onderwerp. Meeste argumente is ondersteunend, maar bewyse is nie altyd oortuigend nie. Basiese begrip van genre en teks.	Voldoende 5–5½ punte	Geringe bewyse van struktuur. Goed gestruktureerde en logiese vloei en samehang ontbreek. Min taalfoute; toon en styl is meestal gepas. Paragrawe is meestal korrek.
Kode 3 E 40–49%	Matige 10–12 punte	Baie gewone en gemiddelde poging om die vraag te beantwoord. Baie min diepte en begrip in reaksie op die onderwerp. Argumente nie oortuigend nie en baie min verantwoording uit die teks. Leerder het nie houvas en volle begrip van genre en teks nie.	Matige 4–4½ punte	Beplanning van die struktuur is gebrekkig. Argumente nie logies gerangskik nie. Paragrawe is foutief. Opvallende taalfoute. Toon en styl nie gepas vir die doel nie.
Kode 2 F 30–39%	Basiese 7½–9½ punte	Houvas op die onderwerp is swak. Reageer herhalend en soms van die punt af. Geen diepte in argumentering; verkeerde interpretasie / Argumente word nie verantwoord uit die teks nie. Baie swak houvas op genre en teks.	Basiese 3–3½ punte	Swak aanbieding en gebrek aan beplanning beïnvloed die vloei van die argumente. Taalfoute en foutiewe styl maak opstel onsuksesvol.
Kode 1 F tot H 0–29%	Ontoereikend 0 tot 7 punte	Reaksie soms in verhouding met die onderwerp, maar dis moeilik om ontoepaslike argumente te volg. Swak poging om vraag te beantwoord. Min toepaslike punte met geen verantwoording uit die teks. Baie swak houvas op genre en teks.	Ontoereikend 0–2½ punte	Moeilik om te bepaal of die onderwerp aangespreek word. Geen bewyse van logiese beplanning nie. Geen paragrawe en koherensie nie. Swak taalgebruik. Verkeerde styl en toon.